

ФАРМЕРСЬКА СТОРІНКА

ЮНІЙНО-ФАРМЕРСЬКІ СПРАВИ.

У Вроктон, Саск., і околиці відбувся ряд мітингів Фармерської Юнії Канади. Юнією зацікавлені лише члени юнії, а ті, що не є членами, не приходять навіть на масові пропагандні мітинги. Відноситься байдужо і відмахуються від цієї, як від комарів. Таке відношення неюїї членів до юнії переноситься часом і на юніїних і сіє серед них байдужість. Це показує, як фармери дбають про свою організацію і борються свої інтереси.

Центральний Комітет Фармерської Юнії Канади вислав на обідню свого організатора по різних місцевостях Канади, який повинен був піддати духа членам юнії та придбати її нових членів, розворушити фармерство до боротьби за поліпшення свого життя. Але фармер думає про себе, а про свого сусіда не дбає, навіть сам в цій признається. До того фармер так роздратований дорожечкою, що не знає де шукати порятунку.

Дорожечка таки добре дається фармерам в знаки, а власні продукти, то як то кажуть, не виплачується шкура за виправу. В такому положенні фармер, замість вбиватися на верх, з кожним роком байдужіє і не звертає уваги на того, хто вказує шлях до поліпшення.

Фармер ще не тратить надії, що збір збіжжя в сідуючій році принесе йому великі доходи і тоді він позбудеться галапанників. Цим він себе потішає і заздальєді обрхаює, кілько він буде мати з того, що ще не засіяно.

А тимчасом теперішні відносини заставляють кожну хоч трохи живу людину подумати, що буде з сучасною господарською, чому ми замість поліпшувати своє господарство, чим раз більше задвоюємося? В чому причина, коли ти наріканням буде кінше?

На мітингах фармери ставлять питання бесідникові про ціни, чому їх дорожче коштує виростити збіжжя, чим вони за него отримують, як з цим виїти на рахунок. На це вони всюди дістають від бесідника одну відповідь, а це: що ціни на пшеницю вдоволяють, і що й такої ціни не було-б, коли-б не юнія, що тільки завдячують юнії і неюїїні фармери дістають більшу ціну за пшеницю.

Розбираючи справу з точки погляду юніїної щодо ціни на пшеницю, то воно може й так. Але що-ж до муки, зробленої

з тої самої пшениці, то як видно юнія тут безрадна. Бо за готову муку в скляках фармер мусить заплатити в триє і четверо дорожче, чим він дістає за пшеницю. І якже тут стягнути до купи кінці? Одним словом фармери оправдані, коли кажуть, що їм не виходить на рахунок.

В своїй пропаганді бесідник не забуває адити фармерам моралі що-до довгів, які гнітуть їх від чотирох років, себто від часу здешевіння фармерських продуктів. Він з натиском наказує фармерам з платформи, що хто наробив довгів, то мусить їх сплатити, щоб не думали фармери, мовляв, що наша юнія складається з якихсь варварів, які знають тільки взяти і не віддати. А от звідки взяти ті гроші, щоб довг віддати, цього ніяк організатор не скаже.

Найбільше часу витрачує організатор на балачку, оповідаючи фармерам, які то труднощі мала юнія, поки зорганізувалася і т. ін. Хай воно й так, але це справи не направили. По моему треба більше звертати фармерам, таки юніїним, увагу на те, щоб берегли юнію, аби вона не пішла тим шляхом, яким пішла Грейн Гроверс, що тепер продає фармерам компанійні дошки за комішен.

Про робітничі організації, що не мало спричинилися до зорганізованя цієї фармерської юнії, бесідник згадує дуже вимушено, а що до спільного фронту фармерів з робітниками для боротьби проти висиску, за повалення капіталістичного ладу, бесідник не згадує ані словом. Це вже ви, фармери, хіба догадаєтеся самі, або доведіться з робітничої газети, чи літератури. Однак фармери не з догадалих, а з робітничої літератури вони не довідуються тому, що дуже мало її читають. Бо за робітничу пресу і літературу треба платити, а тут є багато підручків безплатної, яку підсувають фармерам різні капіталістичні прислужники. Фармер читає і радіє, що за дурно, не знаючи того, що там якраз є та отрута, яка не допускає фармера до свідомости.

На закінчення я кличу товаришів фармерів: гуртуйтеся докола робітничо-фармерської преси, читайте її, передайте своїм сусідам, бо тільки з неї довідаєтеся, як треба жити, організуватися і боротися, щоб позбутися висиску.

Вроктон, Саск. А. К. Ф.

НЕ ХОЧУТЬ ПОЛІТИКИ.

Була свого часу в провінції Онтеріо сильна фармерська організація, яка прийшла там до влади. Прийшовши до влади, нічого вона доброго для фармерів не зробила, а її міністри так само прокралися, як це буває з міністрами якоїсь буржуазної партії. Ріжниця хіба та, що буржуазні міністри бити собак і кравців, уміють добре сховати, а фармерські робили це незручно.

Потім те фармерське правителство провалилося, а відтак сама організація розколася на фармерську і прогресивну. Поправді, ці дві організації ніколи й не були заплінені як слід, але створилися якось рівнобіжно. Прогресивна тепер скликає свою конвенцію в Торонто на 18 листопада, а фармерська (Юнайтед Фармерс оф Онтеріо) скликає свою на 16 грудня. Прогресивна своїм боевим кличем ставить політику, а фармерська відхрещується від політики, а за те на перше місце ставить економічні справи а потім соціальні.

Таку платформу готувати собі та фармерська організація. Погане, значить, діло, політика, хай собі сушать нею голови, прогресисти, консервати, робітники, а ми, фармери будемо дбати про економічне і соціальне поліпшення. Тільки як можна відділити економіку від політики? Видно що й самі ті, що виготовляють програму конвенції, цього не знають, бо в своїй програмі виставили точку, де буде предложена фармерським делегатом резолюція за скасуванням сенату. Це буде предложено дві резолюції: одна за скасуванням, а друга за реформованям сенату.

Значить, фармерська організація в Онтеріо проти політики, але ухвалює та предкладає капіталістичному урядові політичні резолюції, яких, розуміється, ніхто не буде виконувати. Бо що би резолюції дати хід, треба мати своїх людей в

уряді, в парламенті. А що би їх там мати, треба боротися на політичному полі, посылати своїх представників в парламент, бо там рішаються всі економічні і соціальні справи.

Резолюціями тут далеко не будеш. Минулися ті часи (якщо вони взагалі коли небули), що хто стукне, тому й отворять. Тепер треба самому собі відчинити і силою і двері пертиса. На резолюції тепер уваги не звертають, але прислухаються до активності партії, організації, чи класу.

Поруч з рільництвом, провінція Онтеріо має одночасно великі індустріальні осередки з численним робітництвом. І замість цуратися політики, або пошитати її на ласку прогресистів, міських бизнесменів, онтеріойські фармери далеко краще зробили-б, коли-б навязали зносини з робітничими організаціями, з Канадійською Партією Праці та разом з нею старі до боротьби на всіх фронтах.

Ні прем'єр Кінг, ні який інший, навіть прогресивний прем'єр, коли-б він прийшов до влади, сенату не розпустить, а навіть багато в правах його не ограничат. Сенат й лібералам потрібний, як ширма. Парламент ухвалює законопроекти про будування залізниць між фармами, а сенат кидат їх законопроекти до коша. А Кінг потім каже: "Бачите, люди добрі, я хотів вам зробити добро, але сенат не дає і я тут нічого не зроблю". Має виправдання. І так один буде ухвалювати, а другий відкидати, буде товчнями води в ступі. А фармерські організації будуть підливати води, щоб ліберали й консервати мали що товкти.

А чи не краще було-б нагнати консерватів і лібералів, бо довги і моргачі починають фармерів тиснути за горло що раз тісніше. І резолюціями їх не позбудешся.

Мусій.

СПОСОБИ ПОЛІПШЕННЯ КУРЕЙ.

У поліпшенню курей та доходу від них люди ажывають багато всяких способів. Найбільше знайми та підхожими українським господарям є:

- 1) Заводити добрих расових курей і ажывати їх замість нерасових.
- 2) Старатися о яйця від расових курей, щоб насадити курочки.
- 3) Старатися о расові курята, які мають один день віку.

Спосіб заводження добрих расових курей є найпевнішим і може найдешевшим. Господар звичайно купує курей в осінню. Число їх залежить від ціни, змоги та числа курок. Ціни і змога більше залежать, де чоловікові вдасться купувати та яких бажає дістати. Число курок вимагає певного числа курочок, бо не добре, як курочка в замоло, а ще гірше, як їх в забогато. Пересічно рахують

для середземних рас (Леггорни, Мінорки та Анкоми) одного курочка на 20 курок. Для американських рас (Плимут Рокі, Вандотти та Род Айланд Реди) і ангалійських рас (Орнінгтоні, Доркін, Сусекс та Корніш) рахують одного курочка на 10 до 15 курок. Ці числа не є абсолютними, бо бабагато залежить на тім, які курки та які є коготи.

Ціни на расові коготи осінню є найдешевші, їх можна дістати від \$2.00 до \$5.00 за одного. Часом можна й дешевше купити, але переважно така ціна може бути тоді, коли господар забирається десь і продає все, що має. Коли-ж господар зостається надалі в тім самім заняттю і продає так дешево — треба уважати, чи продає це слово є чесне і його резолюція є добра. Найкраще можна зробити заряження з провінціального Міністерством Рільництва. Обслуа в діставанню таких річей дається всім безплатно. Що від господаря вимагається, це дати знати вчасно, кілько курочок хоче, якої раси та яку найвищу ціну буде заплатити. Відповідно до цього старуються задоволити його бажання.

Досвід багатьох господарів показує, що ажывання добрих курочок побільшає видаток яєць на 30% у першій поколінню, на 38% у другім поколінню, а на 46% у третім поколінню. Такі побільшення заплачують в кільканайцять разів за доброго расового курочка.

Другий спосіб, тобто, старання о яйця від расових курей є найбільш знаним. Багато господарів його ажывають. Але досвід у провінції Манітобі через діточі товариства та поодинокі господарства в деяких околицях показав, що цей спосіб не всюди вдається. Таким він є там, куди яйця треба було посылати ранньою весною і де була далека подорож. Де ранньою весною засилалося яйця, вони часто застудувалися, а як далеко посилаємо — то яйця так багато трясиса, що зародки відірвалися від своїх шелів (нервів). В таких випадках дуже мале число курят виплудилося. А ще одна причина, яка часом стає на перешкоді, є та, що яйця звичайно посилаються в маю. Поки вони дістануться на фарми та поки курочки їх висидять, вже пів літа мине. В протягу решти пів літа курята мають замало часу, щоб дозріти та убраться в пір'я, поки придуть зимні ночі. А коли так станеться, то курочки з поміж таких курят не зачинають нести в осени, але аж під весну, коли ціни на яйця дешевіші.

Однак в багатьох околицях люди розвели собі дуже гарні кури при помочі цього способу. Ціна за тузін або за 15 яєць є від \$1.00 до \$5.00. Часом трапляється, що треба заплатити і \$30.00 за 15 яєць. Цей спосіб є давній, але ризикований, бо часом одно курятко коштує багато дорожче, чим воно варта. Він, пересічно, є умірковано коштовним.

Третій спосіб, — себ-то спровадження одно-днівних курят є найновіший. Він є певним, бо ризика майже нема, але є коштовним. При цім спосібі господар робить заряження зимою з фірмою, яка займається вигріванням яєць. Він зазначає, на який день і місьаць він бажає-би отримати курята і якої раси вони мають бути та як найліпше посылити — чи поштою, чи експресом. Вигрівачі потім відповідно застосовуються. Вони кладуть більше число яєць в інкубатори, щоб певне число курят виплудилося на той день. Це є важним тому, що після одного дня, як виплудять з яєць курята, їх висидяється. В протягу сідуючих двох або трох днів курята дістануться до потреби-теля і якраз будуть готові щоб їх годувати.

Такий спосіб є можливим завдяки природі, яка кожному ново-виплуденому куряті дає корму на три а часом на чотири дні по його виході з яйця. Цей корм є в жовткові, який курятко споживає перед випленням зі шкаралупи. Отже заки такі курята дістануться до нового владствителя, вони живуть цим спожитим жовтком. А по двох або трох днях їх можна годувати. І звичайно багато більше курят доходить до дослості з так спроваджених курят, чим з тих, яких вигривають дома. Це найбільше стається тому, що дома виплудених курят починають за скоро годувати. (Іх не треба годувати через два або три дні.)

Спосіб спровадження одно-днівних курят недавно зарячався в Америці. І за той час він досяг величезних розмірів. Є заведення вигрівання курят, де вигривають їх сотками тисяч нараз. Заведення на 60,000 яєць нараз зачисляються вже до маленьких. Коли-б такий спосіб розводу курей був непрактичним, то не розвинувся-б він так скоро до таких величезних розмірів. Тому, хто хоче постаратися о такі курята сідуючої весни, може над цим застановитися. Ціни за такі курята є від 15 до 50 центів за одно. Коли купується більшу скількість нараз, дістається опуст від 5 до 30 процент. Це така річ, над якою сусідам поплачується-б побалакати.

Зі всіх трох способів, як згадано було, перший спосіб є найліпшим, бо там нема жадного ризика. Господар дістає курочку здорового, дослостого та жвавого. І коли доглядає відповідно всіх курей — користь пізніше приходиться з певністю. Кому треба курочка цієї осени, може робити заходи ще тепер, поки ціни на них від \$2.00 до \$5.00.

В цій справі можна вдатися до мене на адресу:

C. S. PRODAN,
Dairy Branch Parliament Bldg.,
Winnipeg, Man.

і націоналістичними фанатиками, вони одночасно були добрими рільниками.

Під час світової війни їм прийшлося перенести тут ріжні переслідування, та й до цієї пори "поважні горожане" дивляться на них, як на "форейнерів", а то ще й гусять. Це відношення спонукало їх шукати собі життя в іншій країні. Вони вибрали Мексико. Протягом кількох останніх років вони меншими й більшими групами спродують в Канаді свої дуже добре вироблені землі і виїжджають до Мексико.

Кілька днів тому назад ціла менонітська колонія в полудневій Манітобі і полудневім Саскечевані продала ангалійській компанії 60,000 акрів землі, а сама забирається в Мексико. Ця ангалійська компанія згодилася заплатити по \$27.00 за акер, або загальною \$1,620,000.

Цікаво, що та компанія купує ту землю зовсім не для себе, але для менонітів, що прибувають сюди з Росії і буде продавати їм ту землю по 30 доларів за акер.

Панів проклинаєш,
А сам так й думаєш,
Щоб якийсь я самому
Вибитися в пані.

А в довах по вуха —
Бешиш, мов та муха,
Що шпильков прибрита
Міцно до стіни.

Памятай, фармерю,
Сучасний нуждарю,
Що коли-б і ти часом,
Тим паном зістав —
Про біду забудеш,
І не ліпшим будеш,
Як і той пан-п'явка,
Що з тебе курок ссає.

Бо панське сумління,
Тверде, мов каміння,
Немає до друга
В щерю почуття.

Щоб збити міліони —
Пан глухий на стони —
В нього вся ідея
Роскієши життя.

І те мусиш знати,
Щоб паном зістати,
Мусиш працювати
На тебе бідики.

Ти сам — щоб до гробу
Сто годин на добу
Працював — не станеш
Тим паном ніяк.

Щоб паном зістати
(Ах, панство прокляте)
Працюеш й молиши
До бога подія.

А скажи, признайся,
Не бієш, не встидяєш,
Чи вирвав бог з фарми
Хоч одного пня?

Доки є на світі
Біди і багати,
Доки є найманя,
Торговля і визиск —
Доти ворожнеча,
Борба й колотеня —
Прокляти, неволя —
І всіх бідики утиск.

Гайда Гамалія.

МУ-У-У-У!

(Сама вам значайнієнька історія.)

Пізна осін.

Стоїть мйршавенька корівчина в хліві по коліна в рідкому болоті.

Стоїть і трясеться.

До кісточок пробивує холод. Хотіла лягти, але холодна грязюка ошпарила боки.

Хотіла було постояти на дворі — там болото менше. Але вітер пронизливий, дощик осінній січе. Ні, вже краще стоїти в багноці, тряситися.

Труситися до ранку.

Яка велика, велика ніч! Терпеньє увірвалося й глуху темряву прорізав протяжний, хриплий стогін:

— Му-у-у-у!

Скарга без відповіді. Ніхто не приїде, ніхто не допоможе.

Люде сплять, а коли хто випадково прокинеться, то зле кризь зуби вельється:

— У, розмукалась, клята! Постривай, лишень, уранці дам тобі "му"! Почекай-но!

Плюне й спокійно перевернеться на другий бік.

Блідим ранком рипнуть двері й вийде заспана господиня.

Радо назустріч до неї кинеться примерзла худобина, але... у відповідь лихий вигук:

— А вона знову, як свиня, з голови до ніг, обматилась! Носить тебе цілу ніч, чортяко! Страшно підійти, не то що видіти!

І почастувавши домакою, господиня починає поратись коло корови. А як заче важку ходу господаря, то сразу голос свій на удивливий мйняє:

— І коли-ж ти вже, ледащо, соломи корові вкинеш? Зима — ось-ось, а худобина без підстилки стоїть. Розведи в хліві багноку. Ані паши тобі покласти, ані видіти.

А "ледащо", звичайно, не мовчатиме:

— Відчепиш, якого дідака сікаєш! Взвля-б сама з клуні

та вкинула, теж пані яка вишукалася. Тільки мені й клопоту, з твоєю худобою морочитись.

— З твоєю... передражнить його язиката жінка, — коли борщю немає чим забілити, то ти перший пятаєш: "що це, хіба наша Лиса молоко не дала, чи що"? Диви на нього, як їсти, то "наша", а як до праці, то "твоя"! Дармоїде чортовий.

На подвір'ї розлягається навісна лайка. Сперечаються господар з господинею, зають одно одного. А корові — від цього не краще.

Лиха баба, переївшись, забуде дати їй паши.

Голодна, холодна, стоїть біда на тварина, сумні думи посядуть її, згадає вона свою єдину, але невеличку радість, — зелене, веселе пасовисько, й туманну осінню мряку знову прониже протяжна скарга:

— Му-у-у-у!

Непомітно й зима підійшла — холодна мука для корови. Прийшов, закутий в срібло, білий, кучерявий мороз.

Білим простиралом укрити брудне поле. Побігли сірі, сум-

ні стріхи й блискучими діамантами приправ сусідній, ріденький лісок.

Уся природа, чиста, ясна, у білі шати прибралася, хоч до шлюбу її веде.

В одному лише хліві без зміни.

Правда, болото замерзло. Але болото, — й зимою болото.

Аби одлига — так приїмне до шерсті, що й сокирою потім не відрубаш.

На хвіст примерзла велика бульбашка, фунтів п'ять заважить.

Це дуже гішло маленького Гривця.

Він ніяк не міг зрозуміти, звідкіль на коровочому хвості така бульбашка узялась?

Хотів оддерти — не можна. Нарешті, Гривць додумався, що коровячий хвіст — зовсім не хвіст, а било в дзвоні, й став розгойдувати хвоста, узяваючи собі, що він дзвонар на дзвоні.

Й дикше жалібно "му-у-у", мимоволі стискаючи серце, нагадувало Гривця, що Лиса не дзвоничка, а жива істота.

Але пригода з хвостом — дурниця перед іншими пригодками Лисої.

Найлютіший ворог — це холод. Він усюди, пронизливий, надокучливий, як велика зиве, яка ніч.

Та як йому не надокучати? У стінах — дірки, що кулак пролізе, а одна стіна й зовсім завалася?

У стрісі — дірка, немов чорне провалля в небо. Дірка та вікном служить.

Звичайно, вікно — річ гарна. Бо, коли-ж не кіт, господиня не сова — для обох світло потрібне. Але горе, що через цю дірку-вікно так і дме холодний вітер льодовий, сніг залітає.

Пара та тепло від гною, що гріє-б корову, вільно зникає, як дим через комин.

Журливо нишпорить біда тварина по всіх куточках, шукає, де-б загіртієся. Прихляпуть до стіни, але холод льодовим жалом воле кризь шпари й знову пожеде на друге місце.

Ляже, але підстилка тоненька й боки болять від замерзлого калу. Не спочинеш на такій постелі.

І немає місця, немає придулки бідолашній тварині.

Диво дивне, подумаєш. У птиці — тепле кубло, в звірини — тепле лежовище, й лише одна селянська корова живе, як неприкаяна.

За що, за який такий гріх покутує несе?

Замість відповіді, в повітрі лунає знайомий, третячий стогін:

— Му-у-у-у!

Скільки безпросвітнього смутку в цій вічній скаргі, за судженої, безпритульної мучениці.

Але почуємо, що говорить господиня. Вона-ж гаразд вичила коровяче мукання:

— Знову жерти захотіла? Та за що-ж тебе годувати, лохмат чортяко? Як у безодню, преш, преш, а користі жадної.

Молю, як з козла, ані ложки. Коли-б корова вміла балакати, вона-б сказала:

Дурна господиню! Поміркуй, чому ти зимою в піч кладеш в п'ятеро більше дровець, ані-ж літом, а зварив таке саме горня борщю? Виходить — і піч дармоїдка. Бо-ж зайве паливо

йде на ogrівання хати. То-ж і мені в зімку потрібна зайва палива, щоб зогріти моє тіло. А ти мені даєш стільки палив, що не вистарієш на ogrівання. Потім, подумай, щоб не мерзнути, я повинна обрости густою шерстю, а де-ж вона візьметься, як ти корову не даєш. Тут вже не до молока...

Багато дечого ще-б сказала корова, але, на жаль, вона не вміє говорити. А господиня так закопотаана своєю повсякденною роботою та сваркою з чоловіком, що немає часу про корову подумати.

Колі обижать людину, вона кричить:

— Гвалт, рятуйте!

Колі корові тяжко, вона теж своїм протяжним, смутним стогином просить допомогти:

— Му-у-у-у!

Допоможіть їй, дайте їй теплий хлів та доволі палив зімку. Не пошкодуєте.

Вона гарненько віддячить вам за це!

Н. Костянтинович.

Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті".